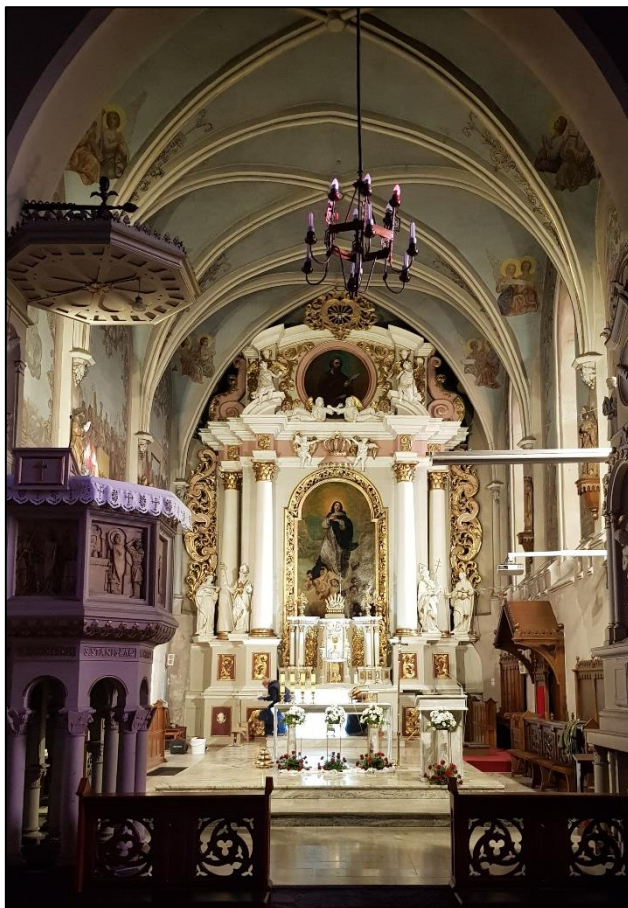

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

(materiał roboczy)

na konserwację tynków i malatur oraz gotyckich drzwi żelaznych w
prezbiterium kościoła parafialnego
pw. Św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie

Nazwa obiektu:	kościół p.w. Św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie
Adres obiektu:	62-800 Stawiszyn, ul. Szkolna 10,
Czas powstania:	poł. XIV w.
Inwestor:	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie ul. Szkolna 10 62-820 Stawiszyn
Nr. Rej. Zab.:	559/A z 28 października 1948 r.
Opr.:	Kons. Dz. Szt. mgr Marek Kawczyński Kalisz, styczeń 2023

PODSTAWA OPRACOWANIA

Opracowanie zrealizowano w oparciu o zamówienie: Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. Św. p.w. Św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie, ul. Szkolna 10 62-820 Stawiszyn.

W związku ze stanem zachowania obiektu planuje się remont ścian i sklepień wnętrza kościoła.

HISTORIA KOŚCIOŁA

- Istniejący kościół wybudowany ok. XIV w. w miejsce starszego, zniszczonego w 1331 r. przez Krzyżaków.
- W XVI w. kościół przejmują Bracia Czescy.
- W latach 1655-60 zniszczony przez Szwedów.
- 12 marca 1706 r. w wyniku uderzenia pioruna zawaliła się wieża, która zarwała dach i sklepienia kościoła. W roku 1740 naprawiono dach i sklepienie nad prezbiterium, pełniące od tego momentu rolę kościoła, pozostała część korpusu niszczeje.
- W 1779 nadmurowano ściany nawy, zamontowano okna, wykonano drewnianą podłogę i sufit oraz nakryto dachem pokrytym gontem.
- W 1870 powstała kruchta od strony północnej.
- W roku 1876 dobudowano kaplicę od strony południowej oraz nadbudowano wieżę.
- W 1878 zmieniono pokrycie dachowe na dachówkę.
- W latach 1881-82 wyreperowano mury, a w rok później sufit wybito trzcina i wybielono kościół.
- W latach 1884-5 wybudowano nową wieżę i przełożono dachówkę na kościele.
- W r. 1886 pomalowano wnętrze kościoła.
- W 1906 odnowiono kościół: odbudowano sklepienie, poszerzono okna, wymieniono wewnętrzne tynki i pogrubiono ściany przyziemia wieńcząc krenelażem; w miejsce starej drewnianej powstaje murowana empora chórowa. Do 1910 regotycyzowano wszystkie okna.
- W roku 1911 położono posadzkę terakotową.
- W latach 1914-1915 artysta A. Przewalski wykonał polichromię kościoła, ambonę oraz chrzcielnicę. Powiększono zakrystię o pomieszczenie składziku
- 28 października 1948 r. wpisano kościół w rejestr zabytków pod nr 559/A
- W roku 1960 – omalowano wnętrze kościoła i odnowiono polichromię.
- 1962 naprawiono szkarpy, założono ogrzewanie i odwodniono teren wokół kościoła.
- W 1999 wykonano w kościele nową marmurową posadzkę.

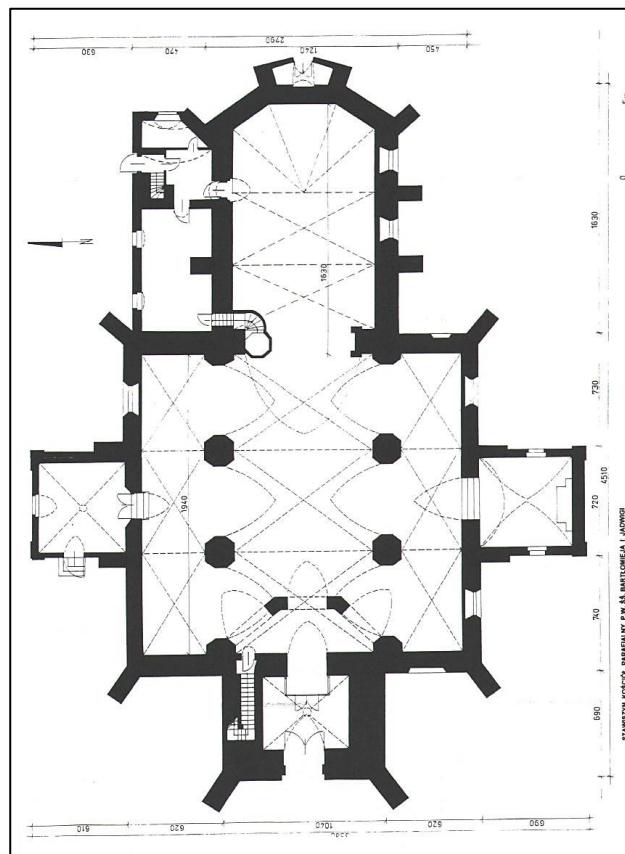
- 2000 r. została dokonana renowacja prezbiterium.
- 2017 prace przy dachu wieży i wymiana iglicy.

OPIS INWENTARYZACYJNY OBIEKTU /skrót/

Kościół murowany z cegły w wątku polskim, orientowany, zlokalizowany w obrębie murów obronnych miasta.

Prezbiterium trójpłaszczyznowe zakończone trójbocznie. Od strony północnej przylega zakrystia z przedsionkiem dostępnym od zewnątrz i od wewnątrz kościoła. W prezbiterium sklepienia krzyżowo-żebrowe /neogotyckie z 2 poł XIX w. /. Żebra sklepienne na krótkich słupkach i konsolach, spięte zwornikami.

Drzwi gotyckie prowadzące z prezbiterium do zakrystii, z pocz. XVI w. o wymiarach 100x 230 cm, drewniane obite obustronnie kawałkami blachy żelaznej i wzmocnione kratownicą z żelaznych płaskowników za pomocą ćwieków z szerokimi łbami. W drzwi wstawiony zamek wykonany metodą kowalską.

Rzut kościoła pw. Św. Bartłomieja Ap. W Stawiszynie.
Z Karty Obiektu.

Źródła:

1. Karta Ewidencyjna Zabytków Architektury i Budownictwa. Opr. M. Mikołajczyk, J. Niekrasz, 2000 r.
2. *Projekt wzmocnienia i naprawy więźby dachowej z całkowitą wymianą pokrycia dachowego na wieży i kościele parafialnym p.w. Św. Bartłomieja Apostoła w Stawiszynie.* Opr. Arkadiusz Pecyna, Stawiszyn 2010 r.

Stan techniczny i estetyczny ścian wnętrza kościoła p.w. Bartłomieja Ap. W Stawiszynie kwalifikuje go do przeprowadzenia prac remontowo-konserwatorskich.

Ściany są brudne i spękane. Ostatnie prace przy ścianach prezbiterium miały miejsce w roku 2000 a więc 20 lat temu. Przemalowano wówczas częściowo polichromię z lat 1914-15. Polichromia artysty A. Przewalskiego posiada duże walory historyczne i artystyczne a więc prace przy ścianach i sklepieniu kościoła powinny uwzględniać ochronę i konserwację polichromii. Jednocześnie w celu podkreślenia charakteru gotyckiego świątyni zakłada się odsłonięcie ceglanych żeber w prezbiterium.

Drzwi żelazne wraz z zachowaną pierwotną ślusarką stanowi zabytek podlegający szczególnej ochronie. Jest niezwykle ciekawym przykładem późnogotyckiego lokalnego rzemiosła kowalskiego.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

Postępowanie konserwatorskie przygotowano w systemie KEIM

Dopuszcza się zastosowanie materiałów i technologii innych firm posiadających certyfikat WTA / Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego ds. Konserwacji Budynków i Ochrony Zabytków.

Niezależnie od zastosowanych materiałów ogólne założenia pozostają niezmienione.

Konserwacja polichromii - ściany, sklepienie:

1. Inwentaryzacja fotograficzna
2. Próby konserwatorskie na usuwanie przemalowań.
3. Usunięcie powłok farb emulsyjnych, w zależności od wyników prób - mechanicznie, chemicznie.
4. Usunięcie gipsowych, cementowych łat i uzupełnień.
5. odsłonięcie żeber z nawarstwień tynku, konserwacja cegły w systemie RM Remmers, uzupełnianie spoin, hydrofobizacja cegły.
6. Podklejenie złuszczeń polichromii roztworem *Primalu AC33*.
7. Uzupełnienie ubytków tynku wapienną zaprawą mineralną np. **KEIM Kalkputz-Grob** lub zaprawa tradycyjną przygotowaną w oparciu o wapno dołowane 3:1 z piaskiem płukanym.
8. Uzupełnienie, rekonstrukcja polichromii ścian i sklepień kościoła z zastosowaniem farb krzemianowych systemu KEIM (np. **Soldalit**) przy dużych powierzchniach i pigmentami spoiwie Primal w elementach dekoracyjnych. Przy fragmentach malowanych farbą olejną retusze wykona się farbą olejną.

1. Konserwacja żelaznych drzwi

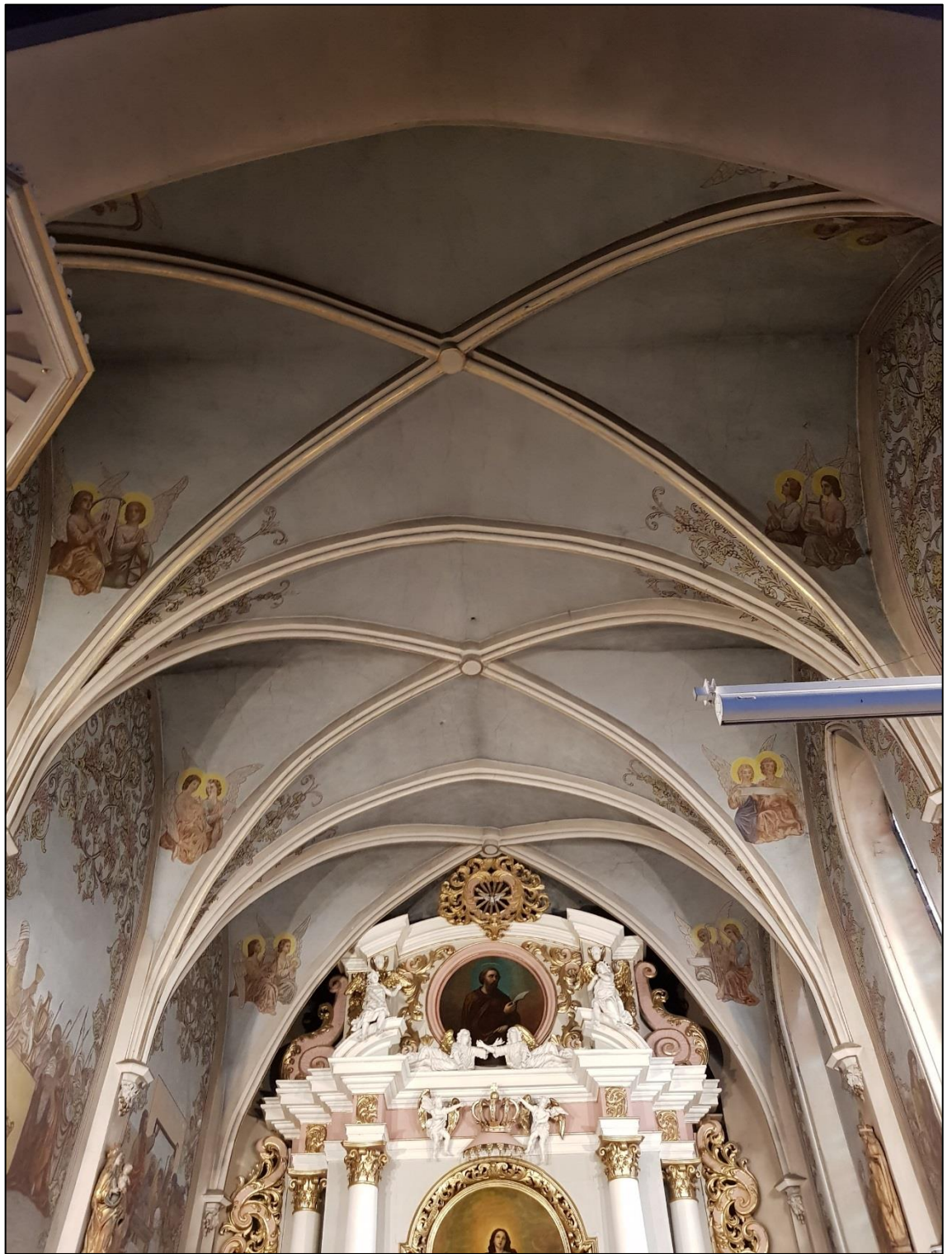
2. usunięcie przemalowań chemicznie,
3. naprawa mocowań płytów blachy,
4. przegląd mechanizmu zamka
5. czernienie blachy,
6. zabezpieczenie powierzchni blachy pastą kowalską na bazie wosku mikrokrystalicznego i grafitu.

Kons. Dz. Szt.
mgr Marek Kawczyński

Kalisz, styczeń 2023

Fot.1. Kościół p.w. Św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie. Drzwi żelazne (gotyckie) w prezbiterium. Fotografia z Karty Obiektu.

Fot.2. Kościół p.w. Św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie. Sklepienie w prezbiterium.

Fot.3. Kościół p.w. Św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie. Sklepienie w prezbiterium. Widoczne spękania tynku i silne zaplamienia na powierzchni.

Fot.4. Kościół p.w. Św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie. Ściana północna prezbiterium.

Fot.5. Kościół p.w. Św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie. Ściana południowa prezbiterium z widoczną polichromią A. Przewalskiego z 1915 r.

Fot.6. Kościół p.w. Św. Bartłomieja Ap. w Stawiszynie. Ściana południowa, przęśła od strony ołtarza głównego z widoczną polichromią A. Przewalskiego z 1915 r.